

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینلری یانده کی دائره

استانبول بورسی :

استانبولده ، آنقره جاده سنده ۸۷ نومروده
دائرة مخصوصه

حیات

میان دامامیان ۰۰۰ دیار داهای مروت حیات قاتلم ...

نسخه سی هربرده ۱۵ غرورده .

سنه لکی پوسته ایله ۷.۵ لیرا .
(اجنبی ملکترلر ایچین ۷.۵ دولار) .

ایونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسه
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرنک مرجعی آنقره مرزیدر .

صافی : ۷۱

آنقره ، ۵ نیسان ، ۱۹۲۸

۳ نجی جلد

فدوت قارشینده

تاریخ قاریشان اوغورسز استیلا ، اونی
تورک وجدانک قلهسی یامشدی . یوره کلر ،
«ایزمیر ! ایزمیر !» دیه ووروپور ، شراپنلرک
قیزغین دولورنده اونک عشقی طاقیردیور
و چارپیشان یاناغانلرک قیویلجیملری ، اونک
حسرتیله یانوب سونویوردی .

اوج ییل سوره قارائلق برکیجه دن صوکر ،
طوپراقلرینه دنیانک اک بویوک داستانی یازان بو
سه وکیلی وطن پارچاسی ، زنجیرلری قوبارمش ،
یکی و بولوتسز برصباح ایله افقلرینک آیدینلاندیغنی
کورمشدی . اتکلی آق دکزک کوپوکللی دالغالریله
دانتله نن ایزمیر ، اولادلری اولومه عاشق ایتش
و اولوم اونک اوغرنده جان ویره نلرک قهرمانلقلریله
بربدیه اولمشدی . اونک داغلری آردندن دوکان
ظفر واستقلال کونشی قارشینده بوتون دوشان
دنیاسی یوز اوستی قاپانیرکن ، ایزمیر تاریخده کی
اضطراب و فلاکت دورینک ده قاپاندیغنی صائمشدق .

کرچه ظفر مسئله لرینک ایشیغنده سیرایتدی کمز
بومملکت بر اقدیغمز یورد دیکلیدی . کوکسند یونان
قونداقلرینک یانغینلری هنوز توتویور و چاتیلری
اوستنده آله و داللی بربرینی قوجا قلا یوردی .
فقط مادام که آرتیق بزمی ، یانغینلر سونه جک
ویارالر قاپانا جقدی .

بو کوزمه ، لاکین طالعسر اولکه ، نه

یاریق که تام برشفا ایله قالقینادن یکی بر مصیته
اوغرادی . قورقونج برزلزله کونلردن بری ،
هر قاریش اطوپراغنده بر باشقا معجزه نک
دیله کلدیکی یرلری صارصیور . بو دفعه
دوشان طبیعتدر . قوتی اسرارلی درینلکردن
آلان ، داغلری چاتلاتان ، ویلیدیزلری قپ
قیزیل برفیسقیه نک آتشدن قیرباجیله قامچیلایان
بو قدرت ، هنوز انسان ذکسنه رام اولمادی .
آیاقلریمز آلتنده صارصیلان یرده اونک هیئتندن
قورقوب تیزه یور . دوپولان اوغولتولر ،
اینیلتیلر اونک نچه سنده ازیله ن جادانک سسی ،
طاشلرک ، طوپراقلرک فریادیدر . اوج بش
سیارمه نک محرکلری بولان ، و میلیونلرجه مجهوله
قارش بر قاج کشفیله قاپاران ، قابنه سیغامایان
انسان قوتی ایچین بو نه بویوک عبرتدر ! .
ذکاسنک فرمانتی ، بولدیغنی اوزاق ییلدیزلرله
سهاره یازدیغنه اینانان مغرور مدنیت ، تله سقو-
پلرنده کندی غرورینی سیر ایده رکن نه قادر
حاجز اولدیغنی بیلیم که ناصیل اونوتویور .
انسانله طبیعتی نه زمان دوشونسیم ، خیالم
نچه سنده فیللری اینله تن اساطیرک دیولریله
دولار وانسانه بو قورقونج مخلوقلر یاننده نهایت
برقاریخه لقی بر قالیر .

اوغرنده تورک ملتک ، او قادر قان

دو کدیکی کوزل ایزمیر ، ایشته بویله قهر ایدیچی
بر مخلوقک آزعین اوفکسیله صارصیلیور .
قوردون بوی ، هنوز یانغین ایسلرینک قاب
قارا دامغه سنی سیله مه دن داهای باشقا خرابه لرله
دولدی . بیکرجه وطن داش ، کسکین روزکار
ایصلیق لریله اولویان سوقاقلره دوکوماشلر ، بویون
کوز بیکلرنده قورقونک و چاره سزلکک جته
آچیلان قارائلق پنجره لری وار . (طوبرالی) ،
طاشلری بر برینه چارپوب داغیلش بر مزارلغه
دوغمش . تلغراف تللرینک طاشیدینی قورقونج
خبرلر ، قلمزدن برر اوق کبی کچور .

شخصلرله حادثه لر آراسنه زمان و مسافه ،
برر میقرو سقوب عدسه سی کبی کیره رک وقعیه
مبالغه لی بر بویوکک ویریور . فاجعه نک ایچنده
اولانلر ، بلکه بزم قادر اضطراب و قورقو
چکمه یورلر . بر داملا تورک قانک اک بویوک
برقیمته مالک اولدینی بر زمانده یز . یارالی بوزلرجه
وطن داش حضورنده دویدیغمز آجینی یوره کلر
آماسه یریدر . خیرک ، ایبلک و دوغرو لقلر
یوزنده الکچوق یاشادینی ، الک زیاده قیمت بولدیغنی
مملکت بزم یوردیمز ایکن بو فاجعه نیچین ؟ .
کتابلر اکر حقسه واکر آیتلر دوغروسولده
یورسه ، آلهک عدالتی ناصیل شیدر ، واوشی ،
نرهددر ؟ .. ظلمله کلاک یان یانه کله سنی ناصیل
قبول ایدم ؟ ..

مدنیت اولجوسی

اجتماعیات

[برنجی مقاله بوندن اولکی (۷۰) نجی صابیده در]

— ۲ —

بر مملکتک دیگر اوزرینه فوقی کوسترمک ایچون مراجعت ایدیله بیله جک مقیاسلر آراسنده ایلک خاطره کلنلر و فیاتک تنافسی، مادی رفاهک آرماسی، حرثک جوغلاماسی و انکشافی، جرم وقوعاتک تیزی الخ... کبی علامتلردر. بونلرله بر قومک حیاتنده صلاح اولوب اولادیغی تعین ایتک ممکن اولور کبی کوزوکوبور. مع مافیة مناقشه و اعتراضلرده مفقود دکلدرد. بناء علیه بونلری کوزدن کچیرمکه مجبورز: و فیاتک آزالماسی بر مدنیتک صلاحی اعتراض کونورمز بر طرزده اثبات ایدرمی؟ بعضیلری، بدین متفکرلردن الهام آلاق، دییه بیلرلرکه حیات هر هانکی بر آتنده اولورسه اولسون فنا بر شیدر. بناء علیه اولوم آتی کریشمک بر خیر عد اولنه ماز. بر جوق شاعر و متفکرلر بوموضوعی بارلاق اسلوب تظاهراتی ایچون وسیله اتخاذ ایتلرلردر. هندده، عربلرده، حتی یونانده بیله بدینک عنصرلری بول بول بولونایلیر. اک بویوک نعمت نهدر؟ سؤاله قارشی «دوغمامش اولقدرد» جوابی ویرن اسکی بر یونان شاعریدر. فرانسیز وینی Vigny و انگلیز سویفت Swift انسانلرک اولومه محکوم اولمایان جنسه اسابت ایدمک غیر قابل تحمل اضطرابلری تخیل ایدرلر. شونپهاورده، فلسفه سنک اساسی مدعالرندن بری اولارق «یاشامق اراده سنک» هر درلو اضطرابلرک منبی اولدیغی قبول ایدرد.

مسئله معضلدر، زیرا هکسی ادعایی در میان ایدن متفکرلرده وار. یونان فیلسوفی ته پفوروس Epicure، بدین معارضلری صوصدورمق ایچون، دوغمامق، یاخود دوغدقدن صوکر اولک مرجع اولدیغی سوبله بیلرک نهدن حالا یاشادقلری صورار. دورقم حیاتک اولومه مرجع اولدیغی کوسترن بکانه مثبت واقعه نك، انسانلرک اولک ایسته مسمی اولدیغی فکر نهدرد. بونون تنقیدلره و تلئیلره رغماً انسان ینه یاشامق، حتی بعضاً هر نه بهاسنه اولورسه اولسون یاشامق ایسته مسمی؟ سقراط، زهر بارداغی ایچمدهن اول، اولومک بر نعمت اولدیغنه تلئیلری اقتاع ایلهمکه چالیشیر، اوقدر علویتله و منطقله سوز سویلرکه بو محاکمه مقاومت کوسترمک مشکلدرد. لکن سقراط بیلر استادلریک بوفکرینه - اگر حقیقه او آتده افاده ایدیلش ایسه - شبهه یوق که قانع اولامشلردر. شبهه یوق که اونک یاشامسنی ترجیح ایدیورلر، حتی یاشاماسی ایچون قانونه رعایت آرزوسنه مخالف اولان واسطه لری تکلیف ایدیورلردی.

حقیقتده بدینلرک و فیاتک آزالماسی علیه نه سرد ایدم بیله جکلی تنقیدلر تأثیر سزدر. چونکه نهایت و فیاتک آزالماسیله هیچ اولمازسه مادی حیات شرائطک

اولارق کوزوکمک شوبله دورسون، پشنده بر جوق فناقلر سوروکله بور. و بوناقلری ده آفاق اولارق اولچمک ممکندر.

دیگر طرفدن، ینه حرثک ایلرله مسیله عصی و ذهنی خسته لقلر، هیچ اولمازسه دوغروندن دوغری به حرثک ترابندن نشأت ایدنلر جوغلامدهدر. بوده حرثک انتشاری مدنیت ترقیسنه وسعادتک آرماسنه معیار اولارق قبول ایتک ایسته مسمی بیلرک ایلری سوردیکی برادعادر. لکن بوادعا مناقشه اولونایلیر. زیرا هرکک قولایلقله ظن ایلهدیکی وجهله بوکونکی مدنیتده عصی و ذهنی خسته لقلرک شدتله آرتدیغی تماماً محقق رکفیت دکلدرد. دوغرو اولان نقطه شودر: تداوی ایدمک اوزره شفا اولرینه کونورولن دلیرک مقداری، برخی سنده دیری، همان هر طرفده بر آرز ارمشدر. لکن نورقم ایله دلیرکک ترابدی مقداری اولچوله من؛ زیرا اولجه اولرنده قالان و بناء علیه استاتیسیتیکه داخل اولمایان بر جوق کیمسه لر بوکون صحت یوردلرینه کیمشدهدرلر. بوندن شو نتیجه یی چیقارایلیرز: جمعیت دلیرک قارشی اسکینندن ده حاسدر؛ بجایته معاونت ایچون بر جوق تدبیرلر اتخاذ اولونوبور، آجیلشم اولان مؤسسه لر تکمل ایتدیریلور، اسکین «تیمارخانه» کله سندن اورکولدیکی قدر شیمدی «صحت یوردی» تعبیرندن قورقولما مقده، دیگر طرفدن دلیرک تداویخانه لره سوقی مجبوری بر شکل آلمدهدر.

جرم وقوعاتک آرماسی مدنیتک کریمه سنه بر علامتیدر؟ بو نقطه یی تدقیق ایتمدهن اول جرم وقوعاتنه مستنداً حکملر سرد ایلهمک ایچون نه قدر مشکل موقعده اولدیغیزی آ کلانلم.

یکدیگرینی تعقیب ایدن بر قاق سنه طرفنده جرم وقوعاتک تحوللری افاده ایدن رقلر بعضی اجتماعیاتجیلرک تفسیرینه کوره بر ترابده، دیگرلریک تفسیرینه کوره بر تناقصه دلیل عد اولونوبور، یعنی عینی واقعه دن باشقه باشقه حکملر چیقاریلور! اودرجه ده متنوع و متضاد تفسیرلر وارد! شونی ده علاوه ایدم که جرم استاتیسیتیکرینه عطف ایدیلن قیمت خفته کی اعتراضلرده هر کون تازه لشمکدرد. عجبا، استعجال ایله تنظیم ایدیلش اولان بواستاتیسیتیکر دائما حقیقته تقابل ایدیورمی؟ بو استاتیسیتیکرله بونون جرم وقوعاتک دکل، بلکه اونلرک بر قسمنک، معلوم، عدلیه به بیلدیرلش اولان قسمنک کوسترلیدیکی و مجهول قالان جرم لریک ظلمت ایچنده قالدینی بدیهی دکلیدر؟ فرض ایدم که استاتیسیتیکر بر معین دوره طرفنده عدلیه به اخبار ایدیلن جرم وقوعاتک آرمده اولدیغی کوستریورلر. بو ترابده، وقوعاتک آرتدیغنه آنجق ظاهری بر علامتدر، اونی باشقه بر طرزده، پولیسک ده متیقظ و ده فعال اولماسیله و غیر مکشوف جرم لریک آزالماسیله ده ایضاح ایتک ممکندر. نهایت وقوعاتی اخبارلرک مقداریله می اولچمک کجک؟ لکن هرکس بیلرکه اخبار ایدیلن جرم لریک مهم بر قسمی اساس سزدر، یا جرم ایقاع ایدیلهمشدر، یاخود تحقیقات ایلهمه تیسز بر درجه به ایشدر. بوندن ماعدا فرض ایدم که بر مملکتده، بوکون «مدنی» مملکتلرده

اصلاح اولدیغی بدینلرده انکار ایدم منلر. اونلر بوسلاح سایه سنده انسانک دهامسعود اولاجغی قبول ایتک ایسته مسمی بورلر، حتی بوسلاح ایلهمه معنوی اضطرابلرک آرتاجنی سوبله نیور. بوعراضک ده وخیم بر شکلی شودر: حیات اوزاتیلحق زحمتنه دکر، چونکه حیاتی اوزاتحق اختیاراتی اوزاتقدرد، یعنی عمریمزده اک جوق معلول اولدیغمز بر پارچای اوزاتقدرد. اختیاراتک اضطرابلرینه معروض قالارق عمرینی اوزاتقدن ایسه اولومی ترجیح ایلهدکلی بزه بیلدیرن شاعرلردن صرف نظر، زمانمزده بیلهمه بعضی متفکرلر وسطی حیاتک اوزاماسی و جوجوقلرده و فیاتک آزالماسی ایلهمه اصطفا ی طبیعی خلافت یورونولدیکی سوبله م. یورلری؟ اونلره نظراً طبیعت قانونک آیاقلر آلتنه آلماسی یوزندن انسانلر سن کالده دهافضله خسته لقلره معروض بولونوبورلر و ده چابوق اختیارلایورلر. زیرا یاشامغه لیاقتی اولمایانلرک یاشاتیلماسی ایسته نمکدهدر. بوکا رغماً، بوقیلدن ادعای تماماً اثبات ایدیلش دکلدرد. زیرا بزه شیدن اول یاشامی آرزو ایدیورز. بو یاشامق اراده سی - ایستر حقلی، ایستر حقسر اولسون - بر مانعه به دوچار اولدی، اوندن مضطرب اولوبورز. و فیاتک آزالماسی بزم یاشامق آرزومزی تطمین ایلهمک اعتباریلهمه بواضطرابلره قارشی مدنیتک احراز ایلهدیکی بر طقدرد. بناء علیه شایان حرمت بر جوق بدین متفکرلرک اعتراضلرینه رغماً حیاتک اوزاماسی بر مدنیتک فائقتی و صلاحی اولچمک یارایان علامتلردن بری اولارق قبول ایدم بیلیرز.

حرثک انتشاری تکمل علامتی اولارق قبول اولونایلیرمی؟ بونقطه دهده تنقیدجیلر بر جوق اعتراضلر سرد ایدم بیلیرلر: واقعا، دیرلر، حرثک ایلرله مسمیله انسانلرک اشیا اوزرنده کی قدرتی آرتیور. لکن بوندن «دها بوکسک بر حرثه ایرشمش اولان آدمک احتیاجلری فضله تطمین ایدیلشدر، بناء علیه او کیمسه دهامسعوددر» نتیجه سنی چیقارامایز. بالکس، حرث انکشاف ایتدیکه ذهن کندیسجه مجهول اولان نقطه لریک آرتدیغی کوروبور، اونلرله تماس دهافضلهدر، بوده، دوشون هر انسان ایچون بر اضطراب منبعیدر. برابرنده بر اضطراب ترابدی سوروکله ی صلاحدن ممنون اولقی جائزمیدر؟ بویله بر صلاحه ناصل اهمیت ویره بیلیرز؟ حرثک آرماسی و هر طرفه یایلماسی دیمک انسانلرک فکری احتیاجلریک جوغلاماسی دیمکدر. بوندن ماعدا آرتق انسان اجتماعی مرتبه لریک اک بوکسکه قدر جیقحق حرصی اسکین دهافقوتی اولارق دوبار، بوایه بر جوق سقوط خیال لریک، بر جوق مجادله لریک و اضطرابلرک منبعیدر. دیمک که فکری حرثک ترابدی بر صلاح

ایکی لغتی

اون ایکنجی عصرک مشهور سہارندن :

تورکجه و تورکباتلہ مشغول اولق ایستہ بن کنجلمزہ۔

شعوری واسعد افندیلر

قیمتلیرنہ بوکون خلل کلہ دیکی کی یارینده کلیہ جک ایکی مهم لغت واردر : «فرهنگ شعوری» و «لهجة اللغات» . بوایکی کتابدن برنجیسی «حسن شعوری افندی» ، ایکنجیسی «محمد اسعد افندی» طرفندن قلمہ آلمشدر .

حسن شعوری افندی، مشهور مورخ «نعمانک» مملکتلیسی، یعنی حلبلی در . استانبولده یاشامشدر . «مالیه قلمی خلفاسندن» ایدی . «سوخته دل» ترکیبنک افاده و اشارت ایتدیکی اوزره (۱۱۰۵) ده وفات ایشدر . عینی زمانده شاعردی . تذکره صاحبی صفائی افندیکن آکلادیفته کوره «اواخر عمرنده شعر وغزلدن و تعریف حسن و جمال دلبر بی بدلدن سست تصوفه سالک» اولشدر .

محمد اسعد افندی، مشهور شاعره «فطنت خاتم» ک باباسیدر . برنجی سلطان محمود دورنده شیخ الاسلاملق ایشدر . وفاتی (۱۱۶۶) سنه سنه تصادف ایدر .

«فرهنگ شعوری» فارسیدن تورکجه مفصل برلفتدر . کنیش وجدی برتبع محمولیدر . مؤلفی بویله بر اثر وجوده کتیرمکی تا (۱۰۷۳) تاریخنده تصور ایشدر . کندی افاده سنه کوره «اسباب لازمه» تألیف و حوایج ضروریه تصنیف «ی تأمین ایچون اک مفصل و مقبوللردن اک مختصر و بیسطلرینه قادر ایچہ نیجه لغت کتابلرینی طویلامغه غیرت ایشدر . نهایت (۱۰۸۰) ده ایشه باشلامش ، ینہ کندی افاده سنه کوره «تمام اون ایکی سنه روز و شب مداومت و بلا اتقطاع ملازمت ایلہ بعون الله الملك العلام رسیدہ سرحد اتمام و وصول انجام اولوب بش دفعه تسوید و تحریر و طرز ترتیب مکرراً تطویر ایشکلہ سنہ اثنی و تسعین و الف ختامنده [*] اختتام بیاض واقع» اولشدر .

«فرهنگ شعوری» ده یکرمی ایکی بیک بش

[*] یعنی ۱۰۹۲ سنه سی نهایتده

اولدینی کی ، قانونلرک مقداری متبادیاً آرنمقده در . بوتقدیرده قانونلره تجاوز تشکیل ایدن حرکتلرده ، هیچ اولمازسه بدایتده ، دهافضلہ کوزوکه جکدر ، حالبوکه اصل اولچمک ایستہ دیکمز اخلاقلیلک تزیاد ویا تناقص ایتمش اولماسی ممکندر . دیکله جزائی استایستیکلره قارشی سرد ایدیلن اولدجقه جدی اعتراضلر واردر .

- پتہده دی -

محمد عزت

«قول ساخته و پرداخته» لردن تأسفله بحث ایشکده ، کندیشنک بویله کیشده دیکنی سوبله مکده در .

او دورلرده مؤلفلرک اثرلرینی یا حکمداره ویا وزیر اعظمه ، خلاصه بویوک رتبہده بر آدامه اتخاف ایشدکلیرنی دوشونن شعوری افندی مقدمهده «وزیر اعظم مصطفی پاشا» حقندہ مدح و ثناده بولونویور . اثرک (۱۰۹۲) ده ختامه ایردیکنه نظراً بو ذاتک مشهور «مرزیفونی قره مصطفی پاشا» اولدینی استدلال ایدیلیر . ینہ مقدمهده دیرکه : «دیار محمدہ کتاب لغتی (فرهنگ) تعبیر و مؤلفی اسمنہ مضاف ایلدکلی شایع و بلاد رومده بو تعبیر غیر واقع اولقلہ امتیازاً عن غیره (فرهنگ شعوری) لقبیلہ ملقب و جمله لغاتی شامل و جامع اولدینی ایچون (لسان العجم) اسمیلہ مسی قلندی .» [*]

فرهنگ شعوری بر مقدمه ، ایکی دفتر و بر خانہدن مرکب اولق اوزره ترتیب ایدلمشدر . (مقدمه) فارسی لسانہ عائد اساسی قاعدهلری احتوا ایدر . (دفتر اول) ضرب مثللردن ، اصطلاحلردن ، فارسی لسانہ خاص کنایهلردن ، خلاصه او لسانک خصوصیتی کوسرتر تعبیرلردن مرکبدر . شعوری افندی بویابده «استعارات و اصطلاحات و ضروب و نادرآت که مقصودمنہ اولان معانی و کنایات» عبارت لفظدن مفهوم و ترکیب کلہدن معلوم اولیوب معنای آخر قصد اولنوب بلکه معنای سماعه موقوف اولدینی اجلدن کتب لغتده مسطور اولدینی محللرده میان اسنادن اخراج و باشقه بر دفتر قیدیلہ علی قدر الامکان جمع و حروف تهجی اوزره ترتیب و معانیلری شرح و بیان اولونور» دیبور . (دفتر ثانی) اصل لغتدر . (خانہ) مقاله مزک باشندہ تماس ایتدیکنمز اوزره «مؤلفک امکلیرنی ، واستنساخ و استکتابه هوس ایدنلره قارشی رجالیرنی آکلایر .

«فرهنگ شعوری» فارسی کلہلرک معنایلرینی تعیین ایچون مراجعت ایدیلہ جک قیمتلی و مفصل بر «عجمجه» تورکجه لغت کتابی اولقلہ برابر یکی بر تورکجه قاموسی یازاجقلر ایچونده - قوللاندینی تورکجه کلہلر اعتباریلہ ده کرلی بر مأخذ اولارق خاطر لایعالی در. [*]

«لهجة اللغات» م کلنجه : تورکجه دن عربجه و عجمجه یه مفصل برلفت دیک اولان بواثر، تورکجه یه قیمت ویرمش اولق و زماننده کی تورکجه کلہلری طویلامش بولونق اعتباریلہ مؤلفنه «تورکیلیکک بابالردن بری» پایه سنی قازاندرسه سزادر . تورکجه کلہلری و مصیدرلری «حروف حجا» صیراسیلہ کوسترمک اوزره برلفت کتابی یازمنی تا

[*] ۱۰۵۵ ده ایکی بویوک جلد اوزوشه طبع ایدیلن «فرهنگ شعوری» نک نهایتنده «فلقد تم الجلد الثاني لسخة المطبوعة الملقية بفرهنگ شعوری والمصاة بشوال الفضلا ولسان العجم» عبارده سی اوقونمقده در . بورادن استدلالاً اولسه کرکه بروسلی طاهر بک «فرهنگ شعوری» نک بر اسمقده «نوال فضلا» اولوق کوسترمکده در .

[**] بومعرضده مقدمة الادب ، ترجمه لری بومیانده «السی الادب» له برر لسخه سی ده کتابلرم آواستده موجود و یازمه لسخه لرنه تصادف هر زمان ممکن اولان «مرقاة اللغة» و ده لغت لعمه الله «بحر الفرائب» کی اثرلره «اختری کبیر» و ان قولی «قاموس» ترجمه لری ، «برهان قاطع ترجمه سی» . . . ده خاطر لایعالی در .

یوزآلی کلہ واردر . مؤلف، مشهور ابران شاعرلرینک شعرلردن منتخب یکرمی ایکی بیک دورت یوز آلی بیتی ، کلہلرک معنایلرینی توثیق و ایضاح ایچون مثال کتیرمشدر . «شعوری افندی» دیرکه : «لغت شناسانک معلوم علم مشکل کشارلیردکه لسان فارسی وزبان دریده استعمال اولنان لغت کتب جامع و مفصل و معتبر و مطولده اون بیک عدد لغت جمع و ترتیب و کتب و ترکیب اولنمادشدر . بوقفیر عاجز و حقیر ناجیز ذکر اولدینی مقدار لغتی کتب متداولده دن تجسس واستقصا و تفحص و استنبایله جمع و التیقاظ و ترتیب و ارتباط ایلدی . اگرچه میان لغات فارسیده بعض لغت عربیه ضم و ادخال و خلط و استعمال اولنمشدر ، مراد بنده نامراد تکثیر اعداد و توفیر سواد ایچون اولیوب ایراد اولنان کلمات عربیه ، اعجامک تصرفاتندن اولوب کندو لغتلیله آمیخته و ترکیب و استعمالنده لغت فارسیه یه تشبیه و تقریب ایشلردر . بناءً علی ذلک مذکور بر قاج کلہ عربیه نه معنایه استعمال ونه حالله اعمال اولنور، آتی بیان و ابیات مستشهدلری عیان اولندی»

«شعوری افندی» «استنساخ» و «استکتاب» ایتک آرزو سنده اولانلردن اثرینک اصلنه خلل کتیرمه مه لرنی ، وبالخاصه کلہلری توثیق و ایضاح مقصدیلہ طویلا دینی پیتلری حذف ایتمه لرنی رجالیتمش و بو رجاستی «خانہ» ده اصرارله تکرارلامشدر . او قادارکه سوزینی «وجه محرر اوزره ترک و طرح و قصر و حذف ایدرسه وزعیمجه اختصار و انتخاب قصد ایدرسه درکاه و اهب العطایادن تضرع و غنی اولنورکه بو خصوصده مرام و مقصودینه نائل و مراد و مطلوبنه واصل اولیوب لطایف معانیسنندن بهره مند و منافع و فوائدندن سودمند اولیه آمین . . .» دیه پیتیرمشدر . مؤلف اثرینی قلمه آلق ایچون بالخاصه شونلره مراجعت ایشدر :

فرهنگ جهانگیری ، مجمع الفرس ، شرفنامه منبری ، فرهنگ محمودی ، فرهنگ محمد هندوشاه نخبوانی ، بویوک و کوچوک صحاح عجم [*] شرح کتاب السامی فی الاسامی ، مقدمة الادب ، فرهنگ جامع اللغات ، فرهنگ کشف اللغة ، معیار جالی ، کرشاسب نامه ، اقنوم عجم ، لغت نعمة الله ، بحر الغرایب ، وسیله المقاصد ، مقدمة الفرس ، کتاب المشکلات ، دقائق الحقایق ، مشکلات المتنوی ، مشکلات شهنامه ، دستور العمل . . . «شعوری افندی» مأخذلرینی صایدقندن سوکرا «استادان اسلافه دخل و تعرض» ایدن «بعض ارباب لغت» ک ، کلہلره ویردکلی «عندی معناه» لردن ،

[*] بوده «هندوشاه نخبوانی» نک اثریدر .